

Iturria: *Teatro zarrar. Gabonetako ikuskizuna. gabon-sariak. El borracho burlado*, Pedro Barrutia, Sor Luisa, Xabier Munibe (Gabriel Arestiren edizioa). Auspoa, 1965.

Klasikoen Gordailuan:

<http://klasikoak.armiarma.com/idazlanak/M/MunibeSariak.htm>

GABON SARIAK

Frantzisko Xabier Munibe

Klasikoen Gordailuak egindako lanak oro dominio publikokoak dira, eta, Jabego Intelektualaren Legearen arabera jatorrizko idazlanak bestelako eskubiderik ez baleuka, nahi bezala erreproduzi daitezke.

SOR LUISA

GABON-SARIAK

EDO

AURTENGO GABONETAN AZKOITIKO
ELEIZA NAGUSIAN KANTATUKO DIRAN
GABON-KANTAK EDO OTSALDIAK

Puer natus est nobis,
venite adoremus.

AZKOITIN MISERIKORDIAN
MDCCLXII

Lenengo argitaraldia: «Gavon-sariac edo aurtengo gavonetan
Azcoytico Eleiza Nagusian cantatuco ciran Gavon cantac edo otsaldiak.
Puer natus est nobis, Venite adoremus. Azcoitia, 1762».

Bigarren argitaraldia: «Euskal-Erria» errebista, XX, 1889.

Irugarren argitaraldia: «Egan», 1956, 5-6.

Laugarren argitaraldia: Auspoa Liburutegia, 48, 1965.

Azkoitiko Misericordiako Ama Birjiña Soledadekoari

Andrea:

Zure mende gozoan bizitzeko zoriona degunok, zure mendean ta egapean ipiñi ere bear ditugu gure gauza guztiak. Argatik gaur argierazotzen degun papeltxo au, zure mendean ipintzen degu, ta ala artu ere bear dezu zuk; bada batetik gurea da, ta bestetik guk, gure onginaierak egiten dizkuen ongiteakgatik, eman nai diegun sari bat da: ta abek zure eskuetatik bialtzen dizkuen-azkero beren ongiteak ta ondasunak, esku orietatik biurto ere nai diegu sari au. Ar zazu, bada, gure Ama gozoa, nai oi dezun ongiroarekiñ papeltxo au; eman egiozu zure grazia, ta adierazo egiezu gure ongiñ guziaz gure borondate ona, ta eziñ beste moduz paga gintzakeala, ezpada arekin, ta zuri otoitzeak zure Seme Jaunagandik erdietsi dezazula aientzat guztientzat osasuna, bakea, ondasunak mundu onetan, zure umezurtxoetan gasta ditzaten, ta bestean sekulako bizitza; ala eskatzen dizu, Andrea, zure oñetan umilki auspez etziñik,

Misericordiako etxeak.

Luis Misericordiakoak ongiñ guziaz gabon, urte on ta berri on

Nere biotzeko ongitxo maiteak: Igaroko urtean gabon-saria pranko eman badidazue ere, orra aurten, aurrea artuta, nun neuk ematen dizuedan: Ta nolakoa, ala ere? Zuek geienean gabon egiteko azaburu bat, edo bakallao puska batekiñ askidatu ta konplitu dezue nerekiñ; baña nik zuentzat berariaz inprimierazo ditudan kantatxo edo otsaldi eder auekin erregalaten zaituet.

Orañ zuek esango dezue zer apetek edo eroaldik eman didan onetarako. Ara bada, adi ezazue.

Igazko gabonetan ekusi nituan gure etxean makina bat gabon-kanta inprimitu: batzuek Bilbaokoak zirala, besteak Madrilgoak, Karizkoak, ta eztaikit nun añ urrutietako batzuek; ta adios nun berealaxe gogoak eman zidan: Zer! Beste iñun diran eleizak inprimierazo-

tzen ditue, ateratzen dituen kantak (azkenik Bilbaoko San Praxkuko Praille gajoetaraño), ta gure Azkoitiko eleiza ederrean kantatzen diranak illunpean gelditu bear debe? Nundik nora? Ez debe beste erdera mordollozko abek ainbat merezi? Ez bada, Jainkoak nai badeu; ta datorren urtean, bizi banaiz, soñean daramadan gona au salduko badet ere, inprimatu bearko debe deamutxoetan. Orra bada, esan da egiñ, nun inprimierazo ditudan aurten gure Azkoitiko musika aingeruzkoak kantatuko dituan iru kanta-aldiak.

Jakiñ ere naiko dezue, norraz baliatu naizan koplak ta beren soñua ateratzeko, ta jakiñ-gura geiegitxo bada ere, ez dizuet ezer ixildu nai. Koplarik geienak nere burukoak dira; ta bost gaubela ta izerdi gozo kosta bazaitzit ere, ondo enpleatutzat ematen ditut diranak. Egia da (ez diot iñori ezer kendu nai), Martin beltz gizajoak, mesederik asko egiñik, lagun eginda batez ere, segidilla, ta arako *aria* edo *kopra andi* aetan, bada sekula alakorik nola ekusi ere ez neban, eziñ asmatu neban; ta ark berriz, nola iñunziak egiten ere dakian, asko daki, ta gizon jakintsu bat da. Soñua edo koplea ez da nerea; ez dakit orrenbeste; baña Probintzian diran maixurik pamatuenaie eragin diet. Melon antxiñako organista buapo ark, ta Lorentzo dantxariak, biak alkar arturik, atera debe.

Ala ere, ez dide kantatzen bentajarik eramango, ez batek eta ez besteak; ta ala, ikasi nai deban guztia, ez dauka nigana etortzea baño. ta nik berealaxe erakutsiko diot; bada eztañ garbi garbia ez badet ere, belarriak galantak ditut. Onenbesterekiñ, agur, bada kanpaeak bada-rauntza ia, gabon egiteko, gure deiez.

LENENGO OTSALDIA

Tonadilla

Sekulako ikaraturik
Nago ikusi dedanaz;
Ez bait du iñork sinistuko
Bakarrik nere esanaz.

*Bada ni ere
Neure ikusirik,
Egon naiz ezin
Sinisturik.*

Gure erriko sartzaieran
Dagoan abel-etxe ura
Ain dago argia ta ederra,
Zer dirudi zerua.
Baña au ez da ezer ere
Beste gauzeen aldean.
Ez da ainbeste mirari
Ekusi iñoz lurean.

Bada ni ere...

Aditu nai dituztenak
Jar bitez nere aldean:
Esango ditut diranak!
Segidillatxo auetan.
Baña utzi bulla
Alde batera;
Txit, txit, ia noa
Abiatzera.

Segidillak

Aurtxo zoragarri bat,
Or portalean,
Otzak kil, kil, kil, datza
Lasto gañean.

*Ai, aur ederra!
Ai, aur guria!
Ai, aur gozoa!
Ai, aur ezia!*

Otzak kil, kil, kil, datza.
Lasto gañean.
Belen guztian
Eztute iñun aurkitu
Ostaturikan.

Ai, aur ederra!...

Asto idi batzuek,
Etziñik auspaz,
Zerbait berotzen dute
Beren arnasaz.

Ai, aur ederra!...

Errukiago
Dira abereak berak
Gizonak baño.

Ai, aur ederra!...

Txit emakume eder bat
Alboan jarrita,
Zoro biurturik dago
Ari begira.

Ai, aur ederra!...

Bai, biak ere
Ederrean alkarren
Antza badebe.

Ai, aur ederra!...

Andre eder au aur onen
Ama andre izanik,
Jaio zanean bezela
Dago, orregatik.

Ai, aur ederra!...

Zer mirarial
Ama izanik, dontzella
Bait da garbia.

Ai, aur ederra!...

Aur eder onen aita
Ez da gizona;
Da espiritu garbi bat,
Da Jaungoikua.

Ai, aur ederra!...

Argatik bada,
Mirari aiñ andi au
Gertatu bait da.

Ai, aur ederra!...

Maiz ekusi dezute
Kristal garbian,
Nola sartu ta erten
Oi dan argia,

Ai, aur ederra!...

Ausirik gabe,
Ta loirikan batere
Utzirik gabe.

Ai, aur ederra!...

Gisa artan Andre onen
Sabel garbian
Sartu ta erten izan da
Jainkoaren itza.

Ai, aur ederra!...

Aren gisara
Mantxa gabe ta osorik
Gelditzen dala.

Ai, aur ederra!...

Aguretxo bat ere
An dago aurtxoaz.
Eziñ dauka negarra
Pozaren pozaz.

Ai, aur ederra!...

Iñoiz malkoak
Oi dira farra baño
Gozoagoak.

Ai, aur ederra!...

Jaunak esleiturik
Bere ordekotzat,
Aurrak aita ez badu ere,
Dauka artakotzat.

Ai, aur ederra!...

Zorionekoa
Izatea alako aurraren
Aita ordekoa.

Ai, aur ederra!...

Beste gizakumerik
Aurkitzen ez da.
Aurtxo onen konpañia
Eztitsu onetan.

Ai, aur ederra!...

Mundu zoroa!
Ez du sekula jakiñ
Zer dan gauza ona.

Ai, aur ederra!...

Bañan ez zaio palta.
Ez, konpañia,
Bada berekiñ dauka
Zeru guzia.

Ai, aur ederra!...

Argatik naski
Dabil mundua igasi
Toki artatik.

Ai, aur ederra!...

Aingeruak kantatzen
 Diote aurrari:
 Gloria zeruetan
 Jaungoikoari,
Ai, aur ederra!...

Eta bakea
 Gizon on guzientzat
 Berriz lurrean.
Ai, aur ederra!...

Nai dutenak etorri,
 Betoz laxterka,
 Musika zeruko au
 Aditutzera,
Ai, aur ederra!...

Ta aekiñ batera
 Gure borondate ona
 Erakustera.
Ai, aur ederra!...

Goazen, ta bere oñetan
 Umilki etziñik,
 Alabatuko degu
 Biotz guzitik.
Ai, aur ederra!...

Modu onetan
 Ez digu, ez, ukatuko,
 Deus ere ezertan.
Ai, aur ederra!...

Eska zaiogun bada
 Lendabizian,
 Ez gaitzala, arren, utzi,
 Gere bizian.
Ai, aur ederra!...

Gurekin dela,
 Ez gera ezeren bildur,
 Naiz dena dela.
Ai, aur ederra!...

Orain aur maite onekiñ
 Ongi bagera,
 Gero eramango gaitu,
 Beraz batera,
Ai, aur ederra!...

Bere Aitagana,
 Sekulako bizitza
 Ta gloriara.
 Ala biz.

BIGARREN OTSALDIA

Aria

Karkiadearen eta egiazko amorioaren auan

Au egun zoratzekoa!
Zer poz andia!
Zer atsegiña!
Ain da poz nere gogo,
Zein da ez dakit zer egiñ.

Errezitatua

Jaungoiko andiaren
Esku indartsuak sortutako guziak,
Eguzki eder, illargi, ta izar argiak.
Zeruak, lurra, ta itxaso zabalak,
Atozte, atozte nigana, zeranak.
Kanta ditzagun artean
Jaungoikoaren gloria gaurko gabeen.
Mendi portitzak, aariak bezela, dantza:
Munotxoak salto, bildotstxoen gisara;
Ibar ta madura lau, baso ta txara.
Atozte, atozte nigana, zeranak,
Kanta dezagun guzion artean
Jaungoikoaren gloria, gaurko gabeen.
Arbola orritsu berde, trebola fiñak,
Larrosa, klabeiña eta jazmiñak,
Ibai zabal, osiñez betetakoak,
Erreka berritxutxo itz jarioak,
Itz batean, zerua bere argiakiñ,
Lurra, itxasoaz ta ur guziakiñ;
Ibaiak, arbolak, mendiak eta izarrak,
Atozte, atozte nigana, zeranak,
Kanta dezagun guzion artean
Jaungoikoaren gloria, gaurko gabeen.

Ariatsoa

Eguzki andia,
Izar argia,
Lastotan dautzan
Aurtxo orrek
Sortua zera,
Ta orren mendera
Bizi artean
Zaude zuek.

Ur aserrea,
Mendi eskerkea,
Lastotan dautzan
Aurtxo onek,
Ain geldirikan
Zuen tokian
Leku batean
Zauzka zuek.

Au ala izanik,
Aur biurturik
Gaurko gabeen
Dadukat nik,
Gizon tristea,
Penaz betea,
Libratu dezan
Pekatutik.

Nik ekarririk
Gizon egiñik,
Nik gaur bear det
Kantatu
Bere etorrera
Gizon artera;
Eta ala zuek
Lagundu.

IRUGARREN OTSALDIA

ARTZAI KANTA

Adirakaia

Guziak dakite nola aingeruak gaztigatu zieten Belen inguru-ko artzaia munduaren Salbatzalea jaio zala estrabi batean.

Ebanjelioko pasarte onetatik ta beste toki askotatik, nun J.K. gureak bere burua artzaitzat izendatzen duen, artu izan da otsaldi edo kanta onen irudidea; zeñean asmatzen dan, Belen inguruko artzaia, jakiñik Artzai berri bat eldu dala abel-etxera, alkar arturik, diazela ongi-etorria ematera. Onetarako, Tersis ta Filis lagun guztietatik gazteenai, ta bozik onenak dituztenai, enkargatzen diete ongi-etorria guzien ize-neau ematea, zeintzuek au egiten dute kanta berri onetan; nun artzaia-ren egokikilde edo *metaforaren* azpian estaltzen diran Jesu-Kristoren bizitza ta gure Fedeko misteriorik nagusienak.

ARTZAI KORUA

Ola, goazen, artzaia,
Abel-etxera,
Lagun berri bat
Ezagutzera:
Ta ongi-etorri on bat
Ematekotzat,
Guzien partez,
Tersis, zuk ta Filisek
Kanta kanta berri bat.

TERSIS ta FILISEK, biak

Baña kontu zuek ere laguntzeaz,
Estribillo batez, guzien artean.

GUZIAK

Ordu onean.

TERSIS ta FILISEK

1/

Artzai zoragarria!
Ona emen gera,
Ongi-etorri on bat
Zuri ematera:
Ez da artzairik gelditu
Inguru guzian,
Diranak emen datoz,
Bada, elkarren leian.

ERANTZUERA

Erantzun bada, lagunak,
Esan dezun bezela,
Jakiñ dezan etortze onez
Nola gu poztu geran:
Ea bada, kanta laxter.

GUZIAK

Bai, bai, bai, bai, bai, bai, bai.

BIAK

Ea bada, kanta laxter.

GUZIAK

Bai, bai, bai, bai, bai, bai, bai.

Ongi etorri zerala,
Artzai pare gabea,
Gurekiñ bearko dezu
Beti sekularean..

TERSIS ta FILISEK

2/

Artaldeak bakarrik,
Txabolak zai gabe,
Utzirik gatoz, baña
Ardurarik gabe:

Piztietatik dala,
Naiz lapurretatik,
Zuk gordeko dituzu,
Or zautzan lekutik.

Erantzun, bada, lagunak...

T. ta F.

3/

Etsaia alperrik dabil
Leoia bezela,
Inguruka, ustez zerbait
Artuko duela.
Judako leoiaren
Begiratzun batek
Utzi erazoko dizka
Laxter bazter abek.

Erantzun, bada, lagunak...

T. ta F.

4/

Zu agertuarekiñ
Egingo dute iges
Gure etsai guztiak
Emendik bildurrez:
Euren damu gaistoan
Uxatuko dira,
Ta inpernuetaraño
Ondatuko dira.

Erantzun, bada, lagunak...

T. ta F.

5/

Artzaitzat zendozena
Aintziña gengian,
Lenagoko gizonai
Maiz aditurikan:

Ta aiñ maite artaldea
Izango dezula,
Non ta azkenik bizitza
Kastauko zaitzula.

Erantzun, bada, lagunak...

T. ta F.

6/

Ardiak duten gaitza
Kentzeko jakiñik,
Ez dala artzaiaren
Odola lakorik:
Etorri ta egun asko
Pasatu baño len
Asiko zeradela
Ugariro ixurten.

Erantzun, bada, lagunak...

T. ta F.

7/

Amodio andi onek
Parerikan ez du,
Artzai ona zerala
Erraz dezakezu:
Orrek ardiak zaitzen
Ipiñiko zaitu,
Ta orrek aien ondoren
Ekarriko zaitu.

Erantzun, bada, lagunak...

T. ta F.

8/

Bost bider ekustean,
Lagunak utzirik,
Ardiren bat diala
Bide okerretik,

Galdu dediñ bildurrak
Osta antxiturik,
Biurtuko dezu atzera,
Lepoan arturik.

Erantzun, bada, lagunak...

T. ta F.

9/

Ogei ta amairu urte.
Pena andiz beteak,
Emango ditzu, abek
Ondo gordetzeak;
Ta aien kabuan gero
Esker ematea
Izango da gogorki
Bizitza kentzea.

Erantzun, bada, lagunak...

T. ta F.

10/

Orduan kunpli dediñ
Aintziñako itza:
Artzaia jo, ardiak
Banatuko dira.
Baña iru egun barru
Zu piztuko zera,
Ta bilduko dituzu
Elkargana ostera.

Erantzun, bada, lagunak...

T. ta F.

11/

Ala ere Aitagana
Biurtu bearko dezu.
Ta artalde maite ori
Utzi naiko ez dezu;

Baña zure amoreak
Asmatuko bait du
Nola, joanagatik,
Aiekiñ gelditu.

Erantzun, bada, lagunak...

T. ta F.

12/

Mirarietatikan
Mirarj andiena
Izango da artarako
Ikusiko dena;
Bada ogiaren antzaz
Ostia batean
Geldituko zerade,
Zure artaldean.

Erantzun, bada, lagunak...

T. ta F.

13/

Emen Zerutik iñoiz
Alde egin bagerik,
Egongo zera ardien
Janari egiñik;
Orrela izango zera
Beti aien aldean,
Arik-eta munduak
Dirauren artean.

Erantzun, bada, lagunak...

T. ta F.

14/

Asko ez balitz bezala
Mirarj aiñ andia.
Ipiñiko ere dezu
Ordeko Artzaia,

Zure ardiak ongi
Gobernatu ditzan.
Ta bide onetatik
erabilli ditzan.

Erantzun, bada, lagunak...

T. ta F.

15/

Artzai onen mendean
Arkitze ez diranak
Izan bearko dute
Galduak diranak:
Ta ala, artzai maitea,
Zurekiñ nai degu.
Ta argan zure ordea
Ezagutzen degu.

Erantzun, bada, lagunak...

T. ta F.

16/

Artzai onen mendean
Bizi ta ilko gera,
Joateko Zurekiñ
Aitaren aldera;
Arren lagun zakizgu
Au ala kunplitzen,
Gero goza zaitzagun
Zeruetan. Amen.

Erantzun, bada, lagunak...

Kopla jostalluak

Ezagun du munduak
Jesus jaio dena;
Ain dago mudatua,
Ez dirudi lena;

Len guzia zan pena,
Negar, naibageak,
Ta oraiñ atsegiñ, gusto,
Algara, parreak.

Gorroto, errierta,
Auziak ta gerra,
Gaitzak, gose, gezur ta
Intentzio okerrak
Juanik, ia ez dago
Ezerren bildurrik,
Ta ala dago mundua
Zeru bat egiñik.

Abogadu, eskribau
Eta merioak,
Mediku, barbero ta
Botikarioak,
Ez dira bear; ta argatik
Izango da sarri
Hipokrates gaxoa
Saguen janari.

Ezpatak, lantzak eta
Beste arma guziak
Erositzen dituzte
Errementariak;
Ta alperrikan ez dediñ
Galdu burni ura,
Enpletzera diaz
Gure probetxura.

Atxur, burdiñara ta
Golde biurturik,
Nekazari langiñak
Ongi giaturik,
Emango digu lurrak
Garia ta artoa,
Gaztaña, sagardoa
Ta ardoa naikoa.

Garia ta artoa
 Merke ta ugariro,
 Gaztaña ta sagarra
 Berriz urte-oro;
 Ta ardoak, galdurikan
 Lengo malizia,
 Ez gaitu moskortuko.
 Edan zia-zia.

Ez da onezkero esango
 Gezurrrik batere,
 Egia esango dute
 Dendariak ere:
 Juan da emendik tranpa
 Ta pede gaistoa,
 Ia ur bage saltzen da
 Tabernan ardoa.

Basa arteko piztiak
 Malso-malso egiñik,
 Ez dute ya alkar jaten,
 Ta aiñ gitxi gizonik.
 Bat egiñik guziak
 Alkarren artean
 Bizi dira etsai gabe,
 Kontentuz, bakean.

Otsoa ta ardia
 Zelai zabalean
 Sarri ekusten dira
 Biak jolasean;
 Alberdanian txita
 Aizariarekiñ.
 Portugesa laztanga
 Gastelaubarekiñ.

Auxen bai dala egiaz
 Denbora urrezkoa,
 Ta ez len koplari zarrak
 Erausitakoa;
 Orañ aien amesak
 Egia sorturik,
 Ekusten ari zera
 Pozez zoraturik.

Baña kanta berri au
 Geitxo luzatu da,
 Nere eztarri tristea
 Ia urratu da;
 Naiago det ixildu
 Katarratu baño;
 Agur, nere jendeak,
 Urrengo urteraño.